

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 599/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om CODA-elevs modersmålsundervisning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 599/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Mikaela Nylander/sv m.fl.:

Ämnar regeringen vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning så att CODA-barn kan få två (2) veckotimmar undervisning i teckenspråk per år som så kallad upprätthållande undervisning och

ämnar regeringen vidta åtgärder för att ändra lagen om grundläggande utbildning så att CODA-barns rätt till undervisning och stöd i teckenspråket och teckenspråkskulturen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I 16 § i Finlands grundlag (731/1999) garanteras alla en subjektiv rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen tryggas rättigheterna för dem som använder teckenspråk samt dem som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp genom lag. Utgående från föreskrifterna är den offentliga makten skyldig att främja tillgodoseendet av grundläggande rättigheter. I den grundläggande utbildningens uppgifter ingår att utveckla och värna om elevens eget språk och egen kultur. Ett särskilt mål i undervisningen i teckenspråk är att förstärka elevernas teckenspråkiga identitet och medvetenhet om den egna kulturen och det teckenspråkiga samfundet.

Enligt 10 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är skolans undervisningsspråk och det språk som används i undervisning som ordnas på annan plats än i skolan antingen finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, rommani eller teckenspråk. Hörselskadade ska vid behov också få undervisning på teckenspråk. I förarbetet till lagen har bestämmelsen preciserats så att skyldigheten bestäms enligt graden av elevens hörselskada (RP 86/1997 rd, s. 61). Ordning av undervisning på teckenspråk är i praktiken bunden till elevens hörselskada.

Undervisning i modersmålet ges utgående från elevens undervisningsspråk i finska, svenska eller samiska. Enligt 12 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning kan enligt vårdnadshavarens val i modersmålsundervisningen också undervisas i rommani, teckenspråk eller ett annat språk som är elevens modersmål. I helhetsreformen av lagen om grundläggande utbildning tillfogades teckenspråk som nytt språk i bestämmelsen.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 599/2017 rd

Undervisning på teckenspråk för hörselskadade är vid behov kommunens skyldighet. I övrigt är ordnande av undervisning på teckenspråk enligt lagen frivilligt för kommunerna. Utbildningsanordnaren kan emellertid ordna modersmålsundervisning på teckenspråk även i en mer omfattande utsträckning än vad som bestäms i föreskrifterna.

Bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning utarbetades innan teckenspråkslagen (359/2015) trädde i kraft. Bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning har utarbetats för att i första hand trygga hörselskadades elevers rätt till grundläggande utbildning. Under de senaste åren har man vidkänt att teckenspråk används förutom av hörselskadade även av andra, till exempel av de i spørgsmålet avsedda CODA-barnen.

Enligt 3 § i teckenspråkslagen ska myndigheterna i sin verksamhet främja möjligheterna för dem som använder teckenspråk att använda och få information på sitt eget språk. Med myndigheter avses domstolar och andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar och riksdagens ämbetsverk. Vad som föreskrivs om myndigheter ska också tillämpas på andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Undervisnings- och kulturministeriet vidkänner betydelsen av undervisningen på teckenspråk och teckenspråkig kultur som en del av utvecklingen av identiteten hos hörande barn med teckenspråk som modersmål. Undervisnings- och kulturministeriet vidkänns även skyldigheten om främjande i 3 § i teckenspråkslagen och främjar verkställandet av skyldigheten för kommunernas och utbildningsanordnarens del. Undervisnings- och kulturministeriet bedömer utgående från utredningsarbetet som utförts tillsammans med Finlands Dövas Förbund rf behovet av eventuella nya åtgärder för att stödja undervisning på teckenspråk och trygga mångfalden.

Helsingfors 15.1.2018

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen